

GUIA DOCENT
CURS 2023-24

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom	Lògica I
Codi	211082
Titulació	Batxillerat en Filosofia
Curs	Segon
Semestre	Segon
Crèdits ECTS	5
Caràcter	Formació Bàsica
Mòdul	Formació Bàsica
Universitat	Ateneu Sant Pacià
Horari	Dimecres de 9:10-10:55. Divendres de 12:10-13.
Professor/s	Dr. Ricardo Mejía Fernández
Descriptor	Aquesta assignatura pretén introduir sistemàticament l'estudiant en els conceptes i les estratègies deductives fonamentals de la lògica formal. Després d'una primera aproximació a la noció mateixa de la lògica formal i a les principals etapes del seu desenvolupament històric, el curs es proposa examinar els conceptes centrals, la terminologia, les interpretacions filosòfiques (antiga-medieval, racionalista moderna, kantiana) i les formes d'inferència més importants de la lògica tradicional. Un ampli capítol final sobre la lògica matemàtica elemental (proposicional i de primer ordre) facilita l'accés de l'estudiant al canvi que comporta la lògica matemàtica contemporània tant en el terreny conceptual com en el de les tècniques deductives.
Modalitat De impartició	Presencial
Llengua	Català

Docent	
Nom	Dr. Ricardo Mejía Fernández
Departament	Filosofia teòrica
Despatx	Nº 7 (4t pis) Edifici del Seminari
e-mail	rmejia.filosofia@edusantpacia.cat
Telèfon	93 453 43 38
Horari de tutories	A convenir. Cal demanar cita prèvia al menys 48h abans.

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
Aportació al perfil professional de la titulació
Prerequisits
No n'hi ha

Competències - Objectius
Competències de l'assignatura
Competències Generals
CG1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir coneixements generals bàsics sobre l'àrea d'estudi (filosofia i humanitats), partint de llibres de text avançats i incloent cada vegada més els grans clàssics i les monografies més importants. CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural. CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica. CG11. Que l'estudiant adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens culturals d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada ala resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines. CG16. Que l'alumne sigui capaç de comunicar-se correctament de forma oral i escrita en català i en castellà, i que adquireixi una bona capacitat d'exposició i d'explicació, tant a nivell oral com escrit, per tal de dirigir-se tant a públics especialitzats com no especialitzats.
Competències Específiques (Mòdul: Formació Bàsica)
CE1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir les habilitats necessàries per començar a analitzar, comprendre i manejar sistemàticament la terminologia bàsica dels grans àmbits temàtics de la filosofia i a distingir-los segons la seva naturalesa, objecte i mètodes propis. CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats d'argumentació específicament filosòfiques fonamentals sobre les qüestions que s'estudiaran en els diversos camps temàtics de la filosofia, detectant problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions. CE10. Que l'alumne s'introdueixi en la comprensió i ús dels grans conceptes, principis i lleis que sorgeixen de l'anàlisi lògic del pensament i del llenguatge, desenvolupant la seva pròpia capacitat de pensar; que conegui les diferències entre l'enfocament més tradicional de la lògica, amb totes les seves implicacions filosòfiques, i l'enfocament matemàtic contemporani; i que aprengui també, a través dels exercicis corresponents, les tècniques deductives més fonamentals de la sil·logística aristotèlica i dels càlculs de la lògica matemàtica elemental.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts – Unitats Temàtiques
UNITAT 1: Introducció
Tema 1: Introducció general
1.0. Comentaris preliminars: Programa. Bibliografia. Exàmens. Treballs. 1.1. Noció de la Lògica formal. 1.2. La Lògica formal i la investigació de fonaments. 1.3. Grans etapes de la història de la Lògica.

UNITAT 2: Lògica tradicional

Tema 2: Lògica tradicional. Introducció

- 2.1. Lògica, ontològica (metafísica) i gnoseològica (epistemològica).
- 2.2. Operacions fonamentals de l'intel·lecte.
- 2.3. Divisions de la Lògica tradicional.
- 2.4. Relacions de la Lògica tradicional amb altres branques del saber.

Tema 3: Lògica dels conceptes.

- 3.1. Simple aprehensió, concepte (noció o idea) i terme.
- 3.2. Concepte, essència i ens de raó.
- 3.3. Formació dels conceptes.
- 3.4. Concepte i imatge.
- 3.5. Comprensió (intensió) i extensió d'un concepte.
- 3.6. Classes de conceptes.
- 3.7. La universalitat dels conceptes.
- 3.8. Terme, accepcions, ús i menció.
- 3.9. Analogia en els termes i en els conceptes (significat analògic dels termes i dels conceptes).
- 3.10. Els predicables o categoremes.
- 3.11. Els predicaments o categories i els transcendentals.
- 3.12. Teoria de la definició.
- 3.13. Teoria de la divisió.
- 3.14. Correlacions entre els conceptes.

Tema 4: Lògica dels judicis.

- 4.1. Judici, proposició i enunciat.
- 4.2. Primeres propietats dels judicis.
- 4.3. Estructura del judici.
- 4.4. Divisions de les proposicions.
- 4.5. Correlacions de proposicions.
- 4.6. Obversió i conversió de proposicions.

Tema 5: Lògica dels raonaments.

- 5.1. Raciocini, raonament, argumentació.
- 5.2. La inferència immediata.
- 5.3. La inferència mediata. El sil·logisme.
- 5.4. Les regles del sil·logisme.
- 5.5. "Figures" i "modes" del sil·logisme.
- 5.6. Reducció de sil·logismes.
- 5.7. Reducció indirecta (o "reducció a l'absurd").
- 5.8. La qüestió de la 4ª figura.
- 5.9. Formes especials del sil·logisme categòric.
- 5.10. Els raonaments incorrectes.

UNITAT 2: Lògica matemàtica

Tema 6: Lògica matemàtica elemental.

- 6.1. Introducció. Trets fonamentals de la lògica matemàtica.
- 6.2. Lògica proposicional.
- 6.3. Lògica de primer ordre (càlcul restringit de predicats).

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

Metodologia Presencial

Activitats formatives:

1. Ensenyament-aprenentatge presencial:
  - exposició del professor.
  - exposició de l'estudiant.
  - debats.
  - examen final (escrit)
2. Ensenyament-aprenentatge dirigit:
  - lectures orientades.
  - tutories individuals.
  - treball escrit individual i exposició a l'aula.
3. Ensenyament-aprenentatge autònom:
  - lectures complementàries proposades pel professor.
  - estudi personal.
  - cerca d'informació i materials.

RESUM D'HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes teòriques	30h	Treball personal de l'estudiant	101h
Exercicis a l'aula	15h	Exàmens	4h
CRÈDITS ECTS: 6			150

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	CRITERIS	PES
Assistència, participació i exercicis a l'aula	Capacitat analítica i sintètica Coneixement i ús correcte dels conceptes Capacitat expositiva Exercicis de deducció	10 %
Examen parcial escrit a mig semestre	Capacitat analítica i sintètica Coneixement i ús correcte dels conceptes Capacitat expositiva Exercicis de deducció	45 %
Examen final escrit a l'acabar el semestre	Capacitat analítica i sintètica Coneixement i ús correcte dels conceptes Capacitat expositiva Exercicis de deducció	45 % per a qui aprovés el parcial 90 % per a qui suspengués el parcial

*Per a poder realitzar la prova escrita tant de la convocatòria ordinària com extraordinària cal haver realitzat la resta d'activitats que són objecte d'avaluació.

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA (PRESENCIAL):

Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, per la qual cosa cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En

aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica

- Alfredo Deaño, *Introducción a la lógica formal*, Madrid, Alianza, 1999.
Carmen García Trevijano, *El arte de la lógica*, Madrid, Tecnos, 2008.
José Luis Falguera y Concepción Martínez, *Lógica clásica de primer orden: estrategias de deducción, formalización y evaluación semántica*, 2 vols., Madrid, Trotta, 2004.
Juan José Sanguinetti, *Lógica*, Pamplona, EUNSA, 1985.
Manuel Garrido, *Lógica simbólica*, Madrid, Tecnos, 2001.
Pablo Domínguez, *Lógica. La ciencia del logos*, Madrid, B.A.C., 2010.
Manuel Sacristán, *Introducción a la lógica y al análisis formal*, Barcelona, Ariel, 1964.
R. Verneaux, *Introducción general y Lógica*, Barcelona, Herder, 1980.

Bibliografia Complementària

Lògica tradicional i lògica filosòfica

- Aristóteles [1]: *Tratados de lógica* (2 vols.), Madrid, Gredos, 1988.
Aristóteles [2]: *Metafísica*, Madrid, Gredos, 1982.
Hans Urs von Balthasar, *Teològica*, 3 vols. (I-II: 1985, III: 1987), Madrid, Encuentro, 1997 (I-II), 1998 (III).
Joseph Gredt OSB, *Elementa Philosophiae aristotelico-thomisticae* (vol. I: *Logica*), Barcelona, Herder, 1956.
Hegel [1812]: G.W.F.Hegel, *Ciencia de la lógica* (2 vols.), Buenos Aires, Solar, 1993.
Hegel [1817]: *Lógica* (Primera parte de la *Enciclopedia*) (2 vols.), Barcelona, Orbis, 1984.
Martin Heidegger, *Lógica. La pregunta por la verdad*, Madrid, Alianza, 2004.
Heidegger, *Principios metafísicos de la lógica*, Madrid, Síntesis, 2007.
Heidegger [1937/38]: *Preguntas fundamentales de la filosofía*, Granada, Comares, 2008.
Edmund Husserl, *Philosophie de l'arithmétique*, Paris, PUF, 1972.
Husserl, *Investigaciones lógicas*, 2 vols., Madrid, Alianza, 1982.
Husserl, *Lógica formal y lógica trascendental*, México, UNAM, 1962.
Immanuel Kant, *Principios formales del mundo sensible y del inteligible* (*Disertación de 1770*), Madrid, CSIC, 1996.
Kant, *Crítica de la razón pura*, Madrid, Alfaguara, 1984.
Kant, *Prolegòmens a tota metafísica futura que vulgui presentar-se com a ciència*, Barcelona, Laia, 1982.
Kant, *Lógica* (ed. Jäsche), Madrid, Akal, 2000.
Teodoro Lipps, *Elementos de Lógica*, Madrid, Daniel Jorro Editor, 1925.
Jan Lukasiewicz, *La silogística de Aristóteles desde el punto de vista de la lógica formal moderna*, Madrid, Tecnos, 1977.
A. Pfänder, *Lógica*, Buenos Aires, Espasa-Calpe Argentina, 1938.
Helmut Seiffert, *Introducción a la lógica*, Barcelona, Herder, 1977.

Manuale de lògica matemàtica i temes connexos

- Agazzi, E., *La lógica simbólica*, Barcelona, Herder, 1973.
Crossley, J. N., y otros, *¿Qué es la lógica matemática?*, Madrid, Tecnos, 1983.
Dalla Chiara, M. L., *Lógica*, Barcelona, Labor, 1976.
Deaño, A., *Las concepciones de la Lógica*, Madrid, Taurus, 1980.
José Ferrater Mora y Hugues Leblanc, *Lógica matemática*, México, FCE, 1992.
David Hilbert y Wilhelm Ackermann, *Elementos de lógica teórica*, Madrid, Tecnos, 1975.
Richard C. Jeffrey, *Lógica formal. Su alcance y sus límites*, Pamplona, EUNSA, 1986.
Jean Ladrière, *Limitaciones internas de los formalismos*, Madrid, Tecnos, 1969.

Benson Mates, *Lógica matemática elemental*, Madrid, Tecnos, 1979.
Jesús Mosterín, *Lógica de primer orden*, Barcelona, Ariel, 1976.
Daniel Quesada, *La Lógica y su Filosofía*, Barcelona, Barcanova, 1985.
Willard V. O. Quine, *Los métodos de la lógica*, Barcelona, Ariel, 1981.
Patrick Suppes, *Introducción a la Lógica Simbólica*, México, Cía. Editora Continental, 1966.
Alfred Tarski, *Introducción a la Lógica*, Madrid, Espasa-Calpe, 1977.
Ernst Tugendhat y Ursula Wolf, *Propedéutica lógico-semántica*, Barna, Anthropos, 1997.

Manuales d'història de la lògica

J. M. Bochensky, *Historia de la lógica formal*, Madrid, Gredos, 1985.
William y Martha Kneale, *El desarrollo de la lógica*, Madrid, Tecnos, 1980.
P.H. Nidditch, *El desarrollo de la lógica matemática*, Madrid, Cátedra, 1980.
Arthur N. Prior (y otros), *Historia de la Lógica*, Madrid, Tecnos, 1976.